

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący)

SSN Paweł Kołodziejcki (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **Ł. J.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 kwietnia 2025 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu

z dnia 4 marca 2024 r., sygn. akt II K 16/24

**I. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.
umarza postępowanie w sprawie;**

II. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa

[J.J.]

Paweł Kołodziejcki

Marek Siwek

Igor Zgoliński

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Nowym Targu wyrokiem z dnia 4 marca 2024 r., sygn. akt II K 16/24, uznał Ł. J. za winnego popełnienia zarzucanego mu w akcie oskarżenia czynu polegającego na tym, że „w okresie od 12 października 2021 r. do 07 marca 2022 r. w K. n/D rejonu [...], uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniej córki O. J. określonego co do wysokości wyrokiem zaocznym Sądu Okręgowego w N. z dnia 24.05.2018 r. do sygn. akt IC [...], przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych”, tj. występku z art. 209 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 2 lat ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym. Jednocześnie na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał go do bieżącego łożenia alimentów na rzecz córki i zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 370 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, w tym wymierzył opłatę w wysokości 300 zł.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 12 marca 2024 r.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając go w całości na korzyść skazanego Ł. J. . Jednocześnie orzeczeniu temu zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 343 § 6 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wadliwego wniosku prokuratora o skazanie Ł. J. bez przeprowadzenia rozprawy i wydanie wyroku skazującego w sytuacji, gdy okoliczności popełnienia zarzucanego mu czynu i wina oskarżonego budziły wątpliwości w świetle uprzedniej karalności wymienionego, co skutkowało wydaniem w dniu 4 marca 2024 r. wyroku skazującego Ł. J. za czyn z art. 209 § 1 k.k. popełniony w okresie od 12 października 2021 r. do 7 marca 2022 r. pomimo, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby, zawierającego się w identycznych granicach czasowych przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., tj. w okresie od 12 października 2021 r. do 7 marca 2022 r., za który Ł. J. został prawomocnie skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 18 grudnia 2023 r. sygn. akt II K 388/23, zostało już wcześniej zakończone, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

W konsekwencji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 4 marca 2024 r., sygn. akt II K 16/24 i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnienie w całości.

Jak wynika z materiału aktowego, wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 18 grudnia 2023 r., sygn. akt II K 388/23, Ł. J. został uznany za winnego tego, że „w okresie od 12 października 2021 roku do 7 marca 2022 w miejscowości K. n/D rejonu [...], uchylał się od wykonywania obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniej córki O. J. określonego co do wysokości wyrokiem Sądu Okręgowego w N. z dnia 24.05.2018 roku do sygn. akt [...], przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych”, tj. popełnienia czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., za które wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, rozstrzygając w przedmiocie kosztów procesu. Powyższy wyrok uprawomocnił się w dniu 28 grudnia 2023 r. bez postępowania odwoławczego (k. 183 akt sprawy II K 388/23).

Pomimo okoliczności, iż funkcjonowanie w obrocie prawnym powyższego orzeczenia stanowiło przeszkodę w ponownym rozstrzygnięciu w tym samym przedmiocie, Sąd Rejonowy w Nowym Targu wyrokiem z dnia 4 marca 2024 r., w sprawie o sygn. akt II K 16/24, ponownie uznał Ł. J. za winnego tego samego przestępstwa (k. 80-81 akt sprawy II K 16/24). Niewątpliwie okoliczność ta stanowiła rażące naruszenie przepisu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., który *expressis verbis* stanowi, że nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone.

Kwestia tożsamości czynu przypisanego Ł. J. w obu postępowaniach nie budzi wątpliwości. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przez ten sam czyn rozumieć należy to samo zdarzenie faktyczne, które było już uprzednio przedmiotem osądu, bez względu na jego kwalifikację prawną czy różnice w opisie czynu, jeżeli tylko konkretne okoliczności ustalone w obu postępowaniach odnośnie

identyczności przedmiotu przestępstwa, przedmiotu czynności wykonawczej, a także posiłkowo miejsca, czasu i okoliczności jego popełniania wskazują na tożsamość czynu (zob. wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., V KK 4/09). Właśnie taka sytuacja występuje w przedmiotowej sprawie. Porównanie wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 18 grudnia 2023 r., wydanego w sprawie o sygn. akt II K 388/23 oraz Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 4 marca 2024 r., wydanego w sprawie o sygn. akt II K 16/24 nie pozostawia wątpliwości, że obydwa orzeczenia dotyczyły tego samego przestępstwa niealimentacji określonego w art. 209 § 1 k.k., które zostało popełnione przez tego samego oskarżonego (Ł. J.), na szkodę tego samego pokrzywdzonego (córkę O. J.) i dokładnie w tym samym okresie (od 12 października 2021 r. do 7 marca 2022 r.).

W tej sytuacji skazanie Ł. J. za czyn, który był już wcześniej przedmiotem zakończonych prawomocnie postępowań, stanowiło rażące naruszenie przepisu art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., gdyż okresy uporczywego uchylania się od obowiązku świadczeń alimentacyjnych w obu wskazanych postępowaniach są identyczne (zob. wyrok SN z dnia 25 października 2016 r., IV KK 338/16; wyrok SN z dnia 26 września 2007 r., III KK 260/07; wyrok SN z dnia 17 listopada 2004 r., V KK 272/04). Konsekwencją tego uchybienia było zaistnienie tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Już tylko powyższa okoliczność skutkowałą koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu w sprawie II K 16/24 jako chronologicznie późniejszego i umorzenie tego postępowania.

Niezależnie od powyższego rację należy przyznać Prokuratorowi Generalnemu, że Sąd Rejonowy w Nowym Targu procedując w sprawie II K 16/24 mógł uniknąć powyższego uchybienia. Nie budzi wątpliwości, że obowiązkiem sądu orzekającego na podstawie art. 343 § 6 i 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k. jest dokonanie kontroli wniosku prokuratora zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Jednym z warunków konsensualnego zakończenia postępowania karnego w tym trybie jest ustalenie, że okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Sformułowanie to należy rozumieć szeroko, bowiem dotyczy ono nie tylko ustaleń w zakresie sprawstwa czynu, ale wszelkich okoliczności mających wpływ na dokonanie jego właściwej oceny prawnej, w tym także wystąpienia

negatywnych przesłanek procesowych określonych w art. 17 § 1 k.p.k. (zob. wyrok SN z dnia 23 lipca 2009 r., III KK 147/09). Tymczasem Sąd Rejonowy w Nowym Targu uwzględniając załączony do aktu oskarżenia wniosek prokuratora o skazanie Ł. J. bez przeprowadzenia rozprawy nie dostrzegł okoliczności, które winny wzbudzić wątpliwość co do prawidłowości czasookresu czynu zarzucanego ww. w akcie oskarżenia. Już z samego zawiadomienia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w K. nad D. o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wynikało bowiem, że zostało ono złożone w związku z przyznaniem świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniej O. J. za okres od dnia 1 października 2023 r. do 30 września 2024 r. (k. 1 akt sprawy II K 16/24). Natomiast Ł. J. oskarżono o czyn popełniony wcześniej, gdyż od 12 października 2021 r. do 7 marca 2022 r. Rozpoznając sprawę o przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. sąd był zobowiązany do zachowania szczególnej staranności, gdyż jak wskazuje doświadczenie zawodowe w odniesieniu do czynów rozciągniętych w czasie mogą być niekiedy prowadzone dwa różne postępowania, przy czym okresy czynów, będących przedmiotem różnych postępowań, mogą się w całości pokrywać, mogą się wzajemnie krzyżować albo jeden może zawierać się w całości w drugim (por. wyrok SN z dnia 11 stycznia 2023 r., I KK 436/22). Każda wątpliwość w tym zakresie obliuguje sąd do dokonania aktualizacji zalegającej w aktach sprawy karty karnej nawet wówczas, gdy nie formalnie nie zmaterializował się obowiązek o jakim mowa § 309 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 867 z późn. zm.).

Z tych też względów, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie w tej sprawie (art. 537 § 2 k.p.k.). Jednocześnie na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. i art. 638 k.p.k. kosztami procesu obciążono Skarb Państwa.

[J.J.]

[a.ł.]

Paweł Kołodziejski

Marek Siwek

Igor Zgoliński